

16.1.2019

TOIMINTAOHJE: Stadin ammatti- ja aikuisopiston toimintaohje opiskelun edellytysten turvaamiseksi

Voimassaoloaika	16.1.2019–15.1.2022
Kumoa	13.8.2015 voimaan tulleen toimintaohjeen. Päivitetty toimintaohjeen terminologiaa sekä lukujen 3 ja 4. sisältöä.
Toimivalta	Kasvatuksen ja koulutuksen toimialan toimintasääntö 9. luku kohta 9.1.
Säilytys	Toimintaohje säilytetään päätöksenteon tuen yksikön hallintoassistentin toimesta toimintaohjekansiossa sen voimassaoloajan. Arkistossa säilytysaika on 10 vuotta.
Valmistelija	Anssi Ahlberg, projektisuunnittelija, puh. 0931022241
Allekirjoitus	Crister Nyberg, opiskelijahuollon päällikkö
Liitteet	

Sisältö

Johdanto	2
1 Ennakoiva ja varhainen tuki ja ohjaus	4
2 Opiskelijaksi ottaminen ja SORA lainsäädännön toteuttaminen	5
2.1 Opiskeluoikeuden peruuttaminen	7
2.2 Menettely opiskeluoikeuden peruuttamisessa ja	8
palauttamisessa.....	8
3 Kiusaamis- ja häirintätilanteiden ehkäiseminen ja niihin puuttuminen	10
3.1 Häirinnän ehkäiseminen ja siihen puuttuminen	9
3.1.1 Seksuaalinen häirintä ja siihen puuttuminen	9
3.1.2 Toimintaohjeita opettajalle	10
3.1.3 Yhteystietoja.....	11
3.1.4 Ohjeita opiskelijalle	11
3.1.5 Seksuaalisen häirinnän ehkäiseminen	11
3.2 Kiusaamisen ehkäiseminen ja kiusaamiseen puuttuminen	12
3.3 Väkivallan ja aggressiivisen käyttäytymisen ehkäiseminen ja siihen puuttuminen....	13
3.4 Väkivalta-, kiusaamis- tai häirintätilanteen käsittely	14
3.5 Kiusaaminen ja häirintä verkossa.....	14
4 Päihdeongelmien ennaltaehkäiseminen ja niihin puuttuminen	16
4.1 Ennaltaehkäisy	16
4.2 Päihdeongelmiin puuttuminen	17
4.3 Puuttumisen malli	18
4.4 Akuutti päihdetilanne	19
Liite 1: Opiskeluoikeuden peruuttaminen ja palauttaminen	21
Liite 2: Väkivalta-, kiusaamis- tai häirintätilanne	22
Liite 3: Kurinpitomenettely	23
Liite 4: Akuutti päihdetilanne	24
Liite 5: Opiskeluterveydenhuollon ohjeistus.....	25
Muut liitteet: säännöt, ohjeet, lomakkeet	27

Johdanto

Stadin ammatti- ja aikuisopiston tavoitteena on luoda hyvä opiskelu- ja työympäristö kaikille. Opiskelijoille turvataan opiskeluympäristö, jossa heillä on edellytykset saavuttaa tutkintojen ammattitaitovaatimukset. Toimet näiden asioiden varmistamiseksi ovat usein opiskeluhooltoon liittyviä, jolloin noudatetaan oppilas- ja opiskelijahuoltolain mukaista toimintamallia. **Koko toimipaikkaa tai oppilaitosta uhkaavissa kriiseissä seurataan Stadin ammatti- ja aikuisopiston kriisisuunnitelmaa.**

Tässä opiskeluhoitosuunnitelman liitteessä kuvataan toimenpiteet opiskelijoiden terveydentilan tai toimintakyvyn muutoksien sekä muiden ongelmien varhaiseksi tunnistamiseksi. Lisäksi kuvataan opiskeluhoollon tuki ja ohjaus kurinpitorangaistusten tai opiskeluoikeuden peruuttamisprosessin tai sen uhan yhteydessä. Toimintaohjeessa ohjeistetaan oppilaitoksen yleiset toimintatavat väkivalta-, kiusaamis- ja häirintätapauksissa sekä päihdeongelmissa. Lisäksi ohjeessa kuvataan SORA-lainsäädännön toteuttaminen.

Ensisijainen vastuu opiskeluyhteisön hyvinvoinnista ja oppimisympäristöjen turvallisuudesta on oppilaitoksen henkilökunnalla. Ammatillisesta koulutuksesta annetun lain 34 § mukaan opiskelijan on suoritettava tehtävänsä tunnollisesti ja käyttäytyttävä asiallisesti. Opiskelijat huolehtivat siten omalta osaltaan yhteisön hyvinvoinnista. Jokaisen opiskelijan toivotaan huolehtivan opiskelijatovereidensa hyvinvoinnista ja toimivan turvallisuutta ja hyvinvointia uhkaavan asian poistamiseksi sellaista havaittuaan. Opiskelija voi kääntyä kenen tahansa henkilökuntaan kuuluvan puoleen kokiessaan tai havaitessaan väkivaltaa, kiusaamista, häirintää tai muita turvallisuutta ja hyvinvointia uhkaavia asioita.

Varhaisen tuen varmistamiseksi oppilaitoksen henkilökunta ja opiskeluhoollon työntekijät voivat konsultoida toisiaan nimettömästi. Jos oppilaitoksen tai opiskeluhoollon työntekijä arvioi, että opiskelijan opiskeluvaikeuksien tai sosiaalisten tai psyykkisten vaikeuksien ehkäisemiseksi tai poistamiseksi tarvitaan opiskeluhoollon psykologi- tai kuraattoripalveluja, hänen on otettava viipymättä yhteyttä opiskeluhoollon psykologiin tai kuraattoriin yhdessä opiskelijan kanssa ja annettava tiedossaan olevat tuen tarpeen arvioimiseksi tarvittavat tiedot¹. Tavoitteena on yhteisö, jossa henkilökunta ja

¹ Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 16 § 1287/2013

Yhteydenotto opiskeluhoollon psykologi- ja kuraattoripalvelujen saamiseksi. Jos oppilaitoksen tai opiskeluhoollon työntekijä arvioi, että opiskelijan opiskeluvaikeuksien tai sosiaalisten tai psyykkisten vaikeuksien ehkäisemiseksi taikka poistamiseksi tarvitaan opiskeluhoollon psykologi- tai kuraattoripalveluja, hänen on otettava viipymättä yhteyttä opiskeluhoollon psykologiin tai kuraattoriin yhdessä opiskelijan kanssa ja annettava tiedossaan olevat tuen tarpeen arvioimiseksi tarvittavat tiedot. Jos yhteydenottoa ei ole mahdollista tehdä yhdessä, opiskelijalle on annettava tieto yhteydenotosta ja mahdollisuus keskustella yhteydenottoon liittyvistä syistä 15§:n 1 momentissa säädetyssä määräajassa. Myös muu kuin 1 momentissa tarkoitettu, joka ammatillisessa tehtävässään on saanut tietää opiskelijan tuen tarpeesta, voi salassapitosäännösten estämättä ottaa yhteyttä opiskeluhoollon psykologiin tai kuraattoriin. Opiskelijan huoltajalle tai muulle lailliselle edustajalle on annettava tieto tässä pykälässä säädetyistä yhteydenotosta, jollei tässä tai muussa laissa toisin säädetä.

opiskelijat huolehtivat toistensa hyvinvoinnista ja ohjaavat apua tarvitsevat nopeasti avun pariin.

Opiskelijoiden lakisääteisiä velvollisuuksia täsmennetään [Stadin ammatti- ja aikuisopiston järjestyssäännöissä](#). Kaikkiin tähän ohjeeseen liittyvien asioiden käsittelyssä on keskeistä asianosaisten henkilöiden osallisuus heihin liittyvien asioiden käsittelyssä.

Tähän ohjeistukseen perehdytään kaikissa kampusten toimipaikoissa syksyn alussa ja aina tarvittaessa siten, että henkilökunta ja opiskelijatkin ovat tietoisia toimintatavoista.

Oheisessa kaaviossa kuvataan toiminta opiskelun edellytyksiä vaarantavissa tilanteissa sekä toiminnan kehittäminen tilanteiden ehkäisemiseksi ja ennakoinniksi.

Toimipaikkakohtaisten hyvinvointiryhmien ja opiskeluhooltoryhmän tehtäviin kuuluu kerätä tietoa opiskelun edellytyksiä estävistä asioista ja niiden poistamisen onnistumisesta.

Lisäksi ryhmien tehtäviin kuuluu yhteisöllisen opiskeluhoollon kehittäminen entistä ennaltaehkäisevämpään suuntaan.

Kuva 1: Opiskelun edellytyksiä vaarantavien tilanteiden sekä niiden ehkäisy ja ennakoinnin toimintamalli.

1 Ennakoiva ja varhainen tuki ja ohjaus

Ennakoivalla ja varhaisella tuella, puuttumisella ja ohjauksella pyritään edistämään opiskelijan hyvinvointia ja opintojen etenemistä sekä ehkäisemään ristiriitaitilanteita opiskelussa. Koko oppilaitoksen henkilökunta edistää ja luo hyvää opiskelu- ja työympäristöä kaikille.

Oppilaitoksen sisäinen järjestys on määritelty [Stadin ammatti- aikuisopiston järjestyssäännöissä](#). Opiskelijoiden ja koko oppilaitoksen henkilöstön tulee noudattaa järjestyssääntöjä. Järjestyssääntöjä noudattamalla taataan turvallinen opiskelu- ja työympäristö ja mahdollistetaan opiskelun esteetön sujuminen.

Opiskelun esteetöntä sujumista tukevat Stadin ammatti- ja aikuisopiston opiskeluhoitosuunnitelma, ohjaussuunnitelma, kriisisuunnitelma (toimipaikkakohtainen) sekä oppimisen tuen suunnitelma. Lisäksi jokaisessa toimipaikassa on oma turvallisuussuunnitelmansa. Kurinpitörangaistuksista, ojentamiskeinoista ja turvaamistoimenpiteistä noudatetaan [Menettelytapaohjetta oppilaiden ja opiskelijoiden kurinpitörangaistuksista, ojentamiskeinoista ja turvaamistoimenpiteistä](#).

2 Opiskelijaksi ottaminen ja SORA lainsäädännön toteuttaminen

Laki ammatillisesta koulutuksesta 531/2017.

Pääperiaatteena opiskelijavalinnassa on esteettömyys. Opiskelijaksi hakeutuvan terveydentilaan tai toimintakykyyn liittyvä seikka ei yleensä saa estää opiskelijaksi ottamista. Koulutuksen järjestäjän on tiedotettava hakijoille opintoihin kuuluvista terveydentilaan ja muuhun liittyvistä edellytyksistä. Tämä koskee kaikkia koulutusaloja. Perustutkintojen edellyttämät terveydentilavaatimukset ja -suositukset löytyvät tutkintokohtaisesti [Stadin ammatti- ja aikuisopiston verkkosivuilta](#) sekä [koulutuksen hakupalvelusivuilta](#).

Jos opintoihin tai ammatissa toimimiseen sisältyy SORA-tutkintoihin² (opiskeluun SOveltumattomuuteen RAtkaisuja) kuuluvia alaikäisten turvallisuutta, potilas- tai asiakasturvallisuutta tai liikenteen turvallisuutta koskevia vaatimuksia, voidaan opiskeluoikeus perua turvallisuusvaatimukseen vedoten. Opiskeluoikeus voidaan perua myös siinä tapauksessa, jos opiskelijaksi valittu on antanut väärää tietoa oppilaitokselle, ja hän on tullut väärän tiedon varassa valituksi opiskelijaksi.

SORA-tutkintoon hakeutumisen yhteydessä hakijaa pyydetään arvioimaan, täyttääkö hän opiskelijavalinnan edellytyksenä olevat terveydentilaa ja toimintakykyä koskevat vaatimukset. Arvioinnin perusteella hakijaa voidaan pyytää toimittamaan terveydenhuollon ammattihenkilön lausunnon siitä, täyttääkö hakija terveydentilaltaan ja toimintakyvyltään tutkintokohtaiset terveydentilavaatimukset.

SORA-säädöksillä mahdollistetaan opiskeluoikeuden peruuttaminen tilanteissa, joissa se turvallisuusnäkökohtien takia on perusteltua. Lisäksi niillä säädetään huumausainetestauksesta laissa yksityisyyden suojasta työelämässä annettua lakia vastaavaksi. SORA-säädöksillä varmistetaan myös koulutuksen järjestäjien ja viranomaisten tiedonsaanti. [Opetushallituksen oppaasta](#) SORA-säädösten ja määräysten toimeenpanoon ammattikoulutuksessa sekä Sosiaali- ja terveysministeriön oppaasta [SORA-lainsäädännön toimeenpano terveydenhuollossa – Ratkaisuja opiskeluun soveltumattomuuteen](#) löytyy ohjeita käytännön tilanteisiin.

Opiskelijaksi ei voida ottaa henkilöä, joka ei ole terveydentilaltaan tai toimintakyvyltään kykenevä opintoihin liittyviin käytännön tehtäviin tai työssäoppimiseen, jos 32 §:ssä tarkoitettuihin opintoihin liittyvät turvallisuusvaatimukset eivät täyty ja jos **estettä ei voida kohtuullisin toimin poistaa**. Mahdollisia tukitoimia ovat esimerkiksi opiskeluhuollon

² Stadin ammatti- ja aikuisopiston ammatilliset perustutkinnot, joita koskee SORA-säädökset, ovat: Hammastekniikan perustutkinto, Logistiikan perustutkinto (kuljetuspalvelut), Lääkealan perustutkinto, Sosiaali- ja terveysalan perustutkinto (lähihoitaja) ja Turvallisuusalan perustutkinto (turvallisuusvalvoja).

palvelut, apuvälineet ja erityisopetus³. Rikosrekisteriotteen esittämiseen liittyvät säännökset opintojen jo alettua koskevat vain SORA-tutkintoja ja vain silloin, kun opiskelijan opintoihin tai työssäoppimisjaksoon sisältyy olennaisesti alaikäisten parissa työskentelyä ja kun opiskelijan opinnot ovat alkaneet 31.12.2011 jälkeen. Lapseen kohdistuneet rikokset, seksuaalirikokset, väkivaltarikokset, huumausainerikokset sekä sakkorekisterin sakot, jotka on tuomittu lapseen kohdistuneista rikoksista, ovat esteenä SORA-tutkintoihin.

Tutkintokohtaiset terveydentilan ja toimintakyvyn vaatimukset tulee ottaa huomioon myös kyseisiä tutkintoja opiskelevien kohdalla ammatillisessa peruskoulutuksessa.

Oppilaitoksessa tulee selvittää mahdolliset opiskelun aikana ilmenneet terveydelliset opiskelun esteet ja pyrkiä poistamaan niitä kohtuullisin toimin yhteistyössä opiskelijan, huoltajien sekä opiskeluhuollon ja opiskeluterveydenhuollon asiantuntijoiden kanssa, apuvälineillä tai muulla tuella. Tarvittaessa tulee selvittää yhdessä opiskelijan, hänen huoltajansa ja opiskeluhuollon henkilöstön kanssa opiskelijan mahdollisuus hakeutua muuhun koulutukseen, jonka opiskelijaksi ottamisen edellytykset hän täyttää. ([Opetushallitus. Määräys 91/011/2014.](#))

Terveydentilan tai toimintakyvyn muuttumisesta koulutuksen aikana johtuvat käytännön ongelmat tulee voida ratkaista ensisijaisesti opiskelijalle sopivilla yksilöllisillä opetusjärjestelyillä ja henkilökohtaisella opiskelusuunnitelmalla (HOKS). Opintojen ohjauksella, opiskelijan tuella, ergonomisiin työtapoihin ja apuvälineiden käyttöön ohjaamisella tulee edistää opiskelukykyä sekä koulutuksen suorittamista. Opiskelijan terveydentilan tai toimintakyvyn muuttuessa opiskelun aikana on tarvittaessa tehtävä opiskeluhuollon, opiskeluterveydenhuollon ja työpaikkojen työterveyshuollon kanssa yhteistyötä. ([Opetushallitus. Määräys 91/011/2014.](#))

Jos ammatillisessa koulutuksessa oleva opiskelija kieltäytyy ammatillisesta koulutuksesta annetussa laissa tarkoitetuista terveydentilan toteamiseksi suoritettavista tarkastuksista ja tutkimuksista, häneltä voidaan pidättää oikeus opiskeluun siihen asti, kunnes hän suostuu tarvittaviin tarkastuksiin ja tutkimuksiin. Edelleen jos opiskelija kieltäytyy ammatillisesta koulutuksesta annetussa laissa tarkoitettua rikosrekisteriotteen nähtäväksi antamisesta, häneltä voidaan pidättää oikeus opiskeluun siihen asti, kunnes hän suostuu toimittamaan rikosrekisteriotteen nähtäväksi. Opiskeluoikeuden pidättämisestä päättää Opiskeluoikeustoimikunta. Ennen opiskeluoikeuden pidättämistä koskevan päätöksen saamista opiskelijan tulee voida suorittaa sellaisia opintoja, joiden suorittamiselle ei ole esteitä. Näissä tilanteissa seurataan [Menettelytapaohjetta oppilaiden ja opiskelijoiden kurinpitorangaistuksista, ojentamiskeinoista ja turvaamistoimenpiteistä](#). Rikosrekisteriote on esitettävä vasta sitten, kun sitä edellyttävä opintojakso on alkamassa.

³ Laki ammatillisesta koulutuksesta 101 § Erityistä tukea saavan opiskelijan opintososiaaliset etuudet. Edellä 64 §:ssä tarkoitettua erityistä tukea saavalla opiskelijalla on oikeus opiskelun edellyttämiin avustajapalveluihin ja erityisiin apuvälineisiin. Lisäksi 65 §:ssä tarkoitettua vaativaa erityistä tukea saavalle opiskelijalle voidaan antaa maksutta oppikirjat, muut koulutarvikkeet ja henkilökohtaiset työvarusteet sekä tarjota majoituksessa olevalle opiskelijalle tarpeelliset viikoittaiset kotimatkat ja täysihoito asuntolassa tai muussa majoituksessa.

2.1 Opiskeluoikeuden peruuttaminen

Laki ammatillisesta koulutuksesta 531/2017 81 §.

Opiskelijan opiskeluoikeus voidaan peruuttaa viimesijaisena toimenä, kun opintoihin tai ammatissa toimimiseen sisältyy alaikäisten turvallisuutta, potilas- tai asiakasturvallisuutta tai liikenteen turvallisuutta koskevia vaatimuksia tietyissä tapauksissa (SORA-säädökset).

Näitä tapauksia ovat:

1. Opiskelija on vaarantanut toistuvasti tai vakavasti toisen henkilön terveyden tai turvallisuuden opinnoissaan ja täten osoittautunut ilmeisen soveltumattomaksi toimimaan opintoihin liittyvissä käytännön tehtävissä tai työssäoppimisessa;
2. Opiskelija ei terveydentilaltaan tai toimintakyvyltään ilmiselvästi täytä 27 a §:n 1 momentin mukaisia opiskelijaksi ottamisen edellytyksiä; tai
3. Opiskelija on opiskelujensa hakuvaiheessa salannut sellaisen tiedon opiskeluoikeuden peruuttamista koskevasta päätöksestä (27 b §:n 2 momentti), joka olisi voinut estää hänen valintansa opiskelijaksi.

Lisäksi koulutuksen järjestäjä voi peruuttaa opiskeluoikeuden, jos se on tarpeen alaikäisten suojelemiseksi ja jos opiskelija on tuomittu tietystä rikoslain rikoksesta⁴.

Jos on perusteltua aihetta epäillä, että opiskelijalla on terveydentilaan tai toimintakykyyn liittyvä este, hänet voidaan määrätä terveydentilan toteamiseksi laillistetun terveydenhuollon ammattihenkilön suorittamiin tarkastuksiin ja tutkimuksiin, jos ne ovat välttämättömiä. Tarkastukset ja tutkimukset tehdään koulutuksenjärjestäjän kustannuksella. Koulutuksen järjestäjällä on oikeus saada opiskeluoikeuden arviointia varten lääkärin kirjallinen lausunto opiskelijan toimintakyvystä ja opiskelun edellyttämien terveydentilavaatimusten täyttymisestä. Lääkäri voi olla koulutuksenjärjestäjän osoittama. Opiskelija toimittaa lääkärintodistuksen koulutuspäällikölle.

Koulutuksen järjestäjällä on oikeus saada välttämättömät tiedot opiskeluoikeuden peruuttamisesta myös toiselta koulutuksen järjestäjältä. **Opiskeluoikeuden arviointiin liittyviin tarkastuksiin tai tutkimuksiin hakeutumiseen liittyvissä asioissa on hyvä konsultoida opetusviraston asiantuntijoita ja lakimiehiä.**

Jos opiskelijan opiskeluoikeus peruutetaan, on hänen kanssaan selvitettävä mahdollisuudet hakeutua muuhun koulutukseen. Opiskelija voi myös hakea koulutuksen järjestäjältä opiskeluoikeuden palauttamista. Opiskeluoikeus tulee palauttaa, jos hakija osoittaa terveydentilaansa koskevilla lausunnoilla, ettei opiskeluoikeuden peruuttamisen aiheuttaneita syitä enää ole. Jos opiskelijan opiskeluoikeutta ei palauteta, selvitetään edelleen yhdessä opiskelijan kanssa hänen mahdollisuutensa hakeutua muuhun

⁴ Rikoslain (39/1889) 17 luvun, 18, 18 a tai 19 §:ssä, 20 luvussa, 21 luvun 1-3 tai 6 §:ssä, 31 luvun 2 §:ssä tai 50 luvun 1, 2, 3, 4 tai 4 a §:ssä tarkoitetusta rikoksesta.

koulutukseen. [Opiskelijan suostumuksella hänet voidaan ottaa koulutuksen järjestäjän sellaiseen muuhun koulutukseen, jonka opiskelijaksi ottamisen edellytykset hän täyttää.](#)

2.2 Menettely opiskeluoikeuden peruuttamisessa ja palauttamisessa

Ennen opiskeluoikeuden peruuttamista ja palauttamista on aina laadittava tarpeellinen selvitys sekä varattava opiskelijalle ja alaikäisen opiskelijan huoltajalle tilaisuus tulla kuulluksi. Ennen opiskeluoikeuden peruuttamiseen ryhtymistä tulee koulutuksen järjestäjän huolehtia opinto-ohjauksesta ja järjestää opiskelijalle mahdollisuus siirtyä koulutuksen järjestäjän tarjoamaan muuhun tutkintoon johtavaan koulutukseen.

Ammatillisen koulutuksen opiskeluoikeuden peruuttamisesta ja palauttamisesta sekä kurinpidosta päättää ammatillisen koulutuksen opiskeluoikeustoimikunta. **Ennen asian viemistä toimikunnalle on hyvä konsultoida opetusviraston asiantuntijoita ja lakimiehiä.** Opiskeluoikeustoimikunnan tehtävistä on säädetty erikseen⁵. Asiasta tehdään kirjallinen selvitys, josta ilmenevät opiskelijan (sekä alaikäisen opiskelijan huoltajan) **kuuleminen, oppilaitoksen henkilökunnan perustelut, asiantuntijoiden lausunnot sekä tehdyt pedagogiset ja opiskeluhuollolliset toimet.**

Selvitys toimitetaan ammatillisen koulutuksen päällikön esityksellä kasvatuksen ja koulutuksen toimialan hallintoon lukio- ja ammatillinen koulutus ja vapaa sivistystyö - palvelukokonaisuuden johtajalle osoitettuna. Asia on vireillä siitä päivästä lähtien, kun esitys saapuu toimialan hallintoon palvelukokonaisuuden johtajalle. Asian esittelee opiskeluoikeustoimikunnalle esittelijä, joka on yhteydessä oppilaitokseen mahdollisten lisäselvitysten saamiseksi. Ennen opiskelijan määräaikaista erottamista on kuultava alaikäisen opiskelijan huoltajaa. Opiskelijan ja hänen huoltajansa on myös mahdollista tulla kuulluksi opiskeluoikeustoimikunnan kokouksessa.

Sosiaali-, terveys- ja liikunta-alan tutkinnoissa koulutuksen järjestäjän on ilmoitettava opiskeluoikeuden peruuttamiseen liittyvän asian vireillä olosta sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirastolle Valviralle silloin, kun opiskelijan asia on edennyt monijäsenisen toimielimen käsittelyyn.

Opiskeluoikeuden peruuttamisesta tulee antaa kirjallinen päätös (35 a §:n 3 ja 4 momentti). Peruuttamista koskevassa päätöksessä tulee olla ohjeet opiskeluoikeuden palauttamisen hakemiseen. Jos opiskelija hakee opiskeluoikeuden palauttamista, häntä ohjataan hankkimaan tarvittavat selvitykset. Opiskelijalla on mahdollisuus hakea vapaamuotoisella kirjallisella hakemuksella opiskeluoikeuden palauttamista opiskeluoikeustoimikunnalta, jos opiskeluoikeus on peruutettu terveydentilaa tai toimintakykyä koskevan syyn vuoksi. Palauttamisen hakemiselle ei ole määräaikaa.

⁵ Laki ammatillisesta koulutuksesta 93 §, Helsingin kaupungin opetustoimen johtosääntö, Opiskeluoikeustoimikunnan toimintasääntö.

Opiskelu-oikeuden palauttamisen edellytyksenä on, että hakija osoittaa terveydentilaansa tai toimintakykyynsä liittyvin lausunnoin, että opiskelu-oikeuden peruuttamisen aiheuttaneet syyt ovat poistuneet. Opiskelijan tulee toimittaa terveydentilaansa koskevat lausunnot hakemuksensa liitteenä. Opiskelijan tulee kirjata hakemukseen tiedot seuraavista asioista: milloin opiskelu-oikeus on peruutettu ja mistä syystä (mahdollinen kopio päätöksestä), selvitys lausuntoineen terveydentilan tai toimintakyvyn muuttumisesta ja nykyisestä tilasta sekä perusteet sille, miksi opiskelu-oikeus pitäisi palauttaa.

Opiskelija ohjataan toimittamaan tarvittavat lausunnot ammatillisen koulutuksen päällikölle, joka lähettää ne kasvatuksen ja koulutuksen toimialan hallintoon lukio- ja ammatillinen koulutus ja vapaa sivistystyö –palvelukokonaisuuden johtajalle osoitettuna. Asia tulee vireille, kun hakemus opiskelu-oikeuden palauttamisesta saapuu kasvatuksen ja koulutuksen toimialan hallintoon johtajalle. **(Liite 1)**

3 Kiusaamis- ja häirintätilanteiden ehkäiseminen ja niihin puuttuminen

Laki ammatillisesta koulutuksesta 280 §

Yhdenvertaisuuslaki 30.12.2014/1325)

Laki naisten ja miesten välisestä tasa-arvosta (8.8.1986/609)

Opiskelijalla on oikeus turvalliseen opiskeluympäristöön. Stadin ammattiopistossa kiusaaminen on kielletty. [Järjestyssäännöissä](#) määritellään turvallisen opiskeluympäristön toimintaperiaatteet. Henkilökunta ja opiskelijat perehdytetään järjestyssääntöihin. Tavoitteena on, että jokainen yhteisön jäsen omalla toiminnallaan edistää esteettömän ympäristön kehittymistä. Oppilaitoksessa puututaan heti havaittuihin häirintä-, kiusaamis- tai väkivaltatapauksiin sekä epäilyihin rikoksista ja henkilökunta tekee tarvittaessa asiaan kuuluvat ilmoitukset poliisille.

Velvollisuus puuttua on jokaisella oppilaitoksen henkilökuntaan kuuluvalla ja myös opiskelijoita ohjeistetaan puuttumaan häirintään, kiusaamiseen ja seksuaaliseen häirintään sekä ottamaan yhteyttä henkilökuntaan näissä tapauksissa. Alaikäisten turvallisuuteen liittyvissä asioissa on oppilaitoksen henkilökunnalla lastensuojeluilmoitusvelvollisuus.⁶

Epäilyissä esimerkiksi seksuaalirikoksista tms. seurataan menettelytapaohjetta. Asian käsittelystä voi olla yhteydessä kasvatuksen ja koulutuksen toimialan hallintoon. Lastensuojelulain mukaisesta ilmoitusvelvollisuudesta noudatetaan [Menettelytapaohjetta lastensuojelulain mukaisesta ilmoitusvelvollisuudesta lastensuojeluun ja poliisille](#).

Yksittäisen opiskelijan tai opiskelijajoukon puheiden tai toiminnan radikalisoituminen, mielentilan ja käyttäytymisen huolestuttavat muutokset tms. on syytä ottaa vakavasti. Keskeiset tavoitteet ovat varhainen ja ennakoiva tuki ja puuttuminen. Näissä tilanteissa edetään sivun 3 kaavion osoittamalla tavalla ja tarpeen mukaan liitteenä olevien mallien mukaisesti. Jos edellä mainitut asiat ovat huolestuttavia, älä epäröi ottaa yhteyttä poliisiin:

⁶ Lastensuojelulain (417/2007) 25 §:n 1 momentin mukaan esimerkiksi 1) opetustoimen palveluksessa tai luottamustoimessa olevat henkilöt sekä muun opetuksen tai koulutuksen järjestäjän taikka koululaisten aamu- ja iltapäivätoimintaa harjoittavan yksikön palveluksessa olevat henkilöt ja terveydenhuollon ammattihenkilöt ovat 2) velvollisia viipymättä ilmoittamaan 3) salassapitosäännösten estämättä 4) kunnan sosiaalihuollosta vastaavalle toimielimelle, 5) jos he tehtävässään 6) ovat saaneet tietää lapsesta, jonka hoidon ja huolenpidon tarve, kehitystä vaarantavat olosuhteet tai oma käyttäytyminen edellyttää lastensuojelun tarpeen selvittämistä.

3.1 Häirinnän ehkäiseminen ja siihen puuttuminen

Opiskelijalla on oikeus oppimiseen ja työhön. Myös opettajilla ja muulla oppilaitoksen henkilökunnalla on oikeus työrauhaan. Oppimiselle on olennaista hyvä työrauha, joka on yhteydessä kouluviihtyvyyteen.

Mikäli opiskelija jatkuvasti häiritsee muiden työskentelyä tai yksittäistä opiskelijaa, on henkilökunnalla oikeus ja velvollisuus ohjata opiskelijaa toimimaan muita kunnioittavalla tavalla. Havaitessaan häirintää, opettaja ottaa tarvittaessa yhteyttä opiskelijan huoltajaan sekä muuhun opetushenkilökuntaan ja psykologiin tai kuraattoriin. Häiritsevää opiskelijaa kuullaan mahdollisista opetusjärjestelyistä päätettäessä.

Oppilaitos puuttuu myös oppilaitoksen tietoon tulleeseen internetissä tapahtuvaan koulukiusaamiseen ja häirintään sekä huomioi muut vastaavan kaltaiset häirintämuodot ja puuttuu niihin sekä tekee tarvittaessa asiaan kuuluvat ilmoitukset poliisille. Häirinnän muodoista ja niihin puuttumisen tavoista tiedotetaan opiskelijoille. Häirinnän ehkäisemiseen liittyvissä toimitissa toimitaan yhteistyössä opiskelijakunnan kanssa.

Myös opiskelijoilla on merkittävä tehtävä häirinnän ehkäisemisessä ja siihen puuttumisessa. Opiskelijoita ohjeistetaan ilmoittamaan oppilaitoksen henkilöstöön kuuluvalla, mikäli he kohtaavat häirintää oppilaitoksessa tai sen ulkopuolella opintoihin liittyvissä tilanteissa.

3.1.1 Seksuaalinen häirintä ja siihen puuttuminen

Seksuaalinen häirintä tarkoittaa seuraavia asioita⁷:

Seksuaalinen häirintä on ei-toivottua käytöstä, jolla loukataan toisen koskemattomuutta. Seksuaalisella häirinnällä luodaan usein uhkaava, nöyryyttävä tai ahdistava ilmapiiri. Seksuaalisella häirinnällä on yhtymäkohtia kiusaamiseen, mutta häirinnän ei tarvitse olla ilkeämielistä. Vakavimmillaan häirintä voi muuttua seksuaaliseksi väkivallaksi ja rikokseksi.

Seksuaalinen häirintä voi olla esim.

- vihjailevia eleitä tai ilmeitä,
- härskejä puheita, nimittelyä, kaksimielisiä vitsejä,
- vartaloa, pukeutumista tai yksityiselämää koskevat huomautukset tai kysymykset,
- pornoaineiston esille asettaminen, seksuaalisesti väritynyt viestintä netissä, puhelinsoitot tai sähköpostit,

⁷ Esimerkit ovat Tasa-arvovaltuutetun [www-sivujen](http://www.tasa-arvo.fi/fi/etusivu) aineistosta, josta löytyy tasa-arvon edistämiseen ja syrjinnän ehkäisemiseen liittyviä materiaaleja: <http://www.tasa-arvo.fi/fi/etusivu>.

- fyysinen koskettelu, seksuaaliväitteiset ehdotukset tai vaatimukset,
- siihen voi liittyä myös seksuaalista väkivaltaa, esimerkiksi raiskaus tai sen yritys.

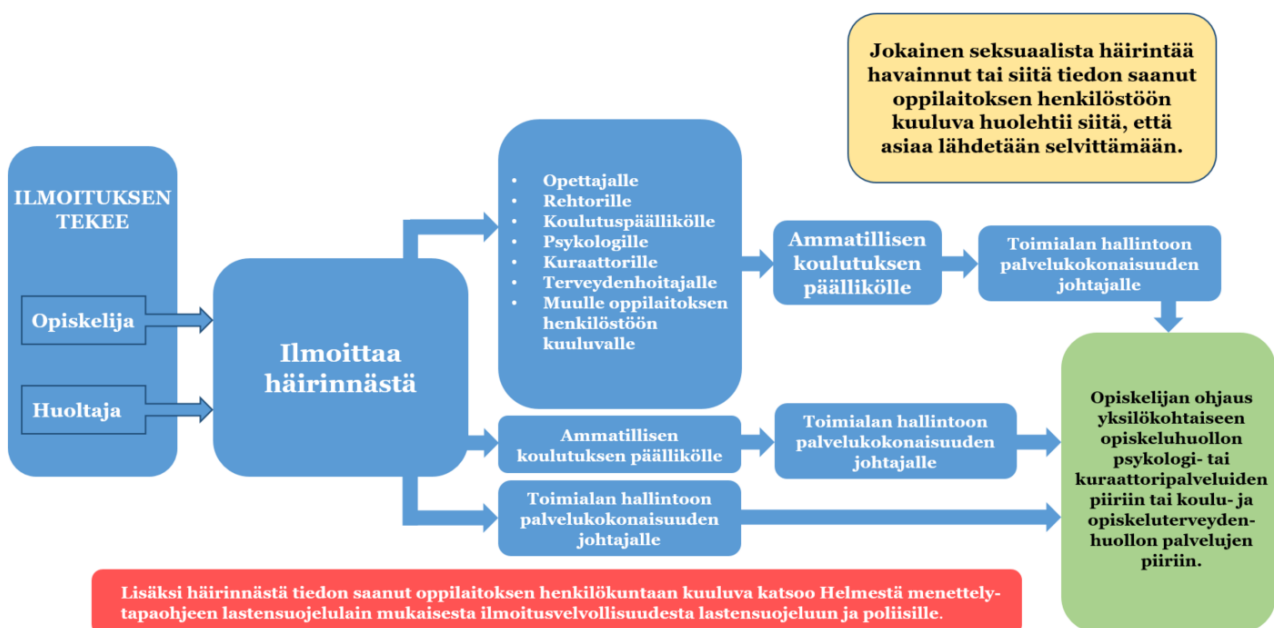
Seksuaalinen ja sukupuolinen häirintä on lain naisten ja miesten välisestä tasa-arvosta (8.8.1986/609) 7 §:ssä kiellettyä syrjintää sukupuolen perusteella.

Yhdenvertaisuuslain 8 § kieltää syrjinnän seksuaalisen suuntautumisen tai muun henkilöön liittyvän syyn perusteella.

3.1.2 Toimintaohjeita opettajalle

Opettajan vastuisiin kuuluvat seuraavat asiat:

- Ilmoittaa koulutuspäällikölle tietoonsa tulleesta oppilaitoksessa tapahtuneesta opiskelijaan kohdistuneesta seksuaalisesta häirinnästä.
- Ilmoittaa alle 18-vuotiaaseen opiskelijaan kohdistuneen seksuaalirikosepäilyn poliisille ja lastensuojeluun.
- Tarvittaessa konsultoi opiskeluhoollon henkilöstöä opiskelijan yksilökohtaisen opiskeluhoollon tarpeesta ja luovuttaa tässä yhteydessä salassapidon estämättä opiskeluhoollon järjestämisen ja toteuttamisen kannalta välttämättömiä tietoja.
- Ohjaa opiskelijan tarvittaessa opiskeluterveydenhuollon palvelujen piiriin.
- On velvollinen ottamaan yhteyttä opiskeluhoollon psykologiin tai kuraattoriin yhdessä opiskelijan kanssa todetessaan palveluiden tarpeen ja luovuttamaan psykologille ja kuraattorille tuen tarpeen arvioimiseen salassapidon estämättä tarvittavat tiedot.
- Kutsuu tarvittaessa koolle yksilökohtaisen monialaisen asiantuntijaryhmän huomioiden kokoonpanon tapauskohtaisen harkinnan ja sen edellyttämän suostumuksen.

Kuva 2: Toimintamalli. Itseen tai toiseen opiskelijaan kohdistunut häirintä tai seksuaalinen häirintä.

3.1.3 Yhteystietoja

Lastensuojeluilmoituksen voi tehdä suullisesti, kirjallisesti tai [sähköisesti](#). Ilmoitus tehdään sen alueen Helsingin kaupungin lastensuojelun sosiaalityöntekijälle, jossa nuori asuu. Virka-ajan ulkopuolella voi ottaa yhteyttä sosiaalipäivystykseen, puh. 020 696 006.

Lastensuojelun anonyymi konsultointi:

Jos ilmoitusvelvollisella on vaikeuksia arvioida, onko nuoresta herännyt huoli riittävää lastensuojeluilmoituksen tekemiseksi, [voi asiasta tarvittaessa kysyä yleisellä tasolla lastensuojelulta](#). Tällöin lastensuojelua konsultoidessaan lapsesta ja hänen perheestä puhutaan nimettömänä, näiden henkilöllisyyttä paljastamatta.

Epäilystä lapsen kohdistuneesta seksuaalirikoksesta otetaan yhteyttä **poliisin seksuaalirikosryhmään** puh. 050 456 3654 tai 029 547 1612 tai faksi 09 876 4804. Myös lasten ja nuorten **oikeuspsykiatrinen osaamiskeskus** antaa neuvontaa ja ohjausta liittyen lapsiin kohdistuneisiin seksuaalisen hyväksikäytön ja pahoinpitelyn epäilyihin. Neuvontapuhelimen numero on 09 471 80850. Tilanteessa voi konsultoida myös **kaskon lakimiehiä**.

3.1.4 Ohjeita opiskelijalle

- Jos havaitset seksuaalista häirintää tai joudut itse sen kohteeksi, ilmaise häiritsijälle, miltä hänen käyttäytymisensä tuntuu ja pyydä häntä lopettamaan.
- Jos et voi tai halua ottaa yhteyttä häiritsijään tai jos häirintä kielloista huolimatta jatkuu, ilmoita siitä opettajalle, ryhmänohjaajalle, psykologille, kuraattorille, terveydenhoitajalle, koulutuspäällikölle tai muulle luotettavana pitämällesi oppilaitoksen aikuiselle. Hänellä on velvollisuus ryhtyä toimiin tietonsa tulleen häirinnän osalta.
- Kirjaa ylös jatkokäsittelyä varten aika ja paikka, jolloin häirintää on tapahtunut sekä se, keitä on ollut läsnä tilanteessa ja mitä tilanteessa tapahtui.
- Säilytä mahdolliset todisteet esim. some-, teksti- ja sähköpostiviestit.
- Ilmoita oppilaitoksen aikuiselle myös havaitsemasi muihin kohdistuva seksuaalinen häirintä.
- Käytä oikeuttasi opiskeluhuollon psykologi- ja kuraattoripalveluihin sekä koulun opiskeluterveydenhuoltoon, kun tarvitset tukea tai apua.

3.1.5 Seksuaalisen häirinnän ehkäiseminen

Häirinnän muodoista ja niihin puuttumisen tavoista tiedotetaan opiskelijoille ja häirinnän ehkäisemiseen liittyvissä toimitissa toimitaan yhteistyössä opiskelijakunnan kanssa.

Tarkempaa tietoa seksuaalisesta häirinnästä ilmiönä, lainsäädännöstä, ennaltaehkäisystä ja toimintaohjeista löytyy [Opetushallituksen oppaasta seksuaalisen häirinnän ennaltaehkäisemiseksi ja siihen puuttumiseksi kouluissa ja oppilaitoksissa](#).

Seksuaaliseen häirintään ja mahdollisiin rikoksiin liittyen noudatetaan [Menettelytapaohjetta lastensuojelulain mukaisesta ilmoitusvelvollisuudesta lastensuojeluun ja poliisille](#). Jos tilanne vaatii luokkahuoneesta, opetustilasta tai koulun tilaisuudesta poistamista tai opetuksen epäämistä tai muita kurinpito-, ojentamis- ja turvaamistoimenpiteitä, noudatetaan toimissa [Menettelytapaohjetta oppilaiden ja opiskelijoiden kurinpitorangeistuksista, ojentamiskeinoista ja turvaamistoimenpiteistä](#).

3.2 Kiusaamisen ehkäiseminen ja kiusaamiseen puuttuminen

Stadin ammatti- ja aikuisopistossa kaikilla on oikeus ystävälliseen ja kunnioittavaan kohteluun. Jokaisella opiskelijalla on henkisen ja fyysisen koskemattomuuden oikeus ja suoja. Kiusaamiseen puututaan välittömästi ja tilanteet käsitellään asianomaisten kanssa tarjoten opiskeluhuollon tukitoimia. Koko koulun henkilökunta yhteistyössä opiskelijakunnan kanssa sitoutuu kiusaamisen vastaiseen työhön. Opiskelijoita rohkaistaan vastustamaan kiusaamista. Jos tilanne vaatii luokkahuoneesta, opetustilasta tai koulun tilaisuudesta poistamista, opetuksen epäämistä tai muita kurinpito-, ojentamis- ja turvaamistoimenpiteitä, noudatetaan näissä [Menettelytapaohjetta oppilaiden ja opiskelijoiden kurinpitorangeistuksista, ojentamiskeinoista ja turvaamistoimenpiteistä](#).

Kiusaamista on se, kun yksi ja sama opiskelija joutuu toistuvasti toisten tahallisen ja negatiivisen toiminnan kohteeksi. Suora kiusaaminen on mm. toistuvaa nimittelyä, tönimistä, lyömistä tai muuta väkivaltaista käytöstä ja henkilökohtaisiin tavaroihin kajoamista. Epäsuoraa kiusaamista on se, kun joku jätetään toistuvasti ryhmän ulkopuolelle, hänestä puhutaan pahaa ilman asianomaisten tietämystä tai yritetään saada muu ryhmä asianomaista vastaan. Kiusattu voi olla puolustuskyvytön kiusaajaan tai kiusaajiin nähden.

Kiusaamisen ennaltaehkäisyssä keskeisiä asioita:

- Kaikkien koulussa työskentelevien aikuisten on tiedostettava, että kiusaamista ilmenee jokaisessa kouluyhteisössä. Aikuisten pitää osata tunnistaa kiusaaminen ja puuttua siihen. Heidän on suhtauduttava erilaisuuteen asiallisesti ja osoitettava omalla käyttäytymisellään, ettei minkäänlainen kiusaaminen ole sallittua.
- Yhteisöllisyys vähentää kiusaamista. Siksi koulun toimintakulttuurissa tulee pyrkiä yhteisöllisyyden vahvistamiseen.
- Oppitunneilla työtapojen valinnalla tuetaan yhteisöllisyyden syntymistä ja ennaltaehkäistään mahdollista kiusaamista.
- Sosiaaliset taidot ovat avainasemassa kiusaamisen ehkäisyssä. Niiden kehittyminen onnistuu parhaiten avoimessa ja erilaisia mielipiteitä sallivassa yhteisössä.

- Tunteiden käsittelyä tulee opetella ja sallia myös negatiiviset tunteet siten, ettei niillä vahingoiteta itseä ja toista. Tunteet ovat keskeisiä ihmisten välisessä vuorovaikutuksessa, joka on paljolti tunteiden jakamista, säätelemistä ja yhteensovittamista.
- Opiskelijoiden oma toiminta on tärkeää kiusaamisen vastaisessa toiminnassa. Opiskelijakunta osallistuu myös hyvän oppimisympäristön kehittämiseen. Myös tutorointi edistää opiskelijoiden hyvinvointia ja turvallisuutta.
- Lievissä kiusaamistapauksissa, joissa on kyse täysi-ikäisistä nuorista, tilanne pyritään ensisijaisesti hoitamaan koulun piirissä. Koulutuspäällikkö puuttuu välittömästi asiaan ja selvittää tilanteen luottamuksellisesti kiusaamisen eri osapuolten kanssa. Tarvittaessa ja erityisesti alaikäisten opiskelijoiden kohdalla koulutuspäällikkö on yhteydessä kummankin osapuolen huoltajiin.
- Kaikkien koulun henkilökuntaan kuuluvien on tunnettava menettelytavat kiusaamistilanteissa. Tiedonkulun varmistamiseksi varataan aikaa suunnitelman kertaamiseen ja kiusaamista koskevaan keskusteluun varsinkin lukuvuoden alussa, kun uudet opettajat ja muu henkilöstö aloittavat työnsä koululla. On tärkeää, että koko henkilökunta suhtautuu samalla tavoin kiusaamiseen, koska erilainen suhtautuminen ja toisistaan poikkeava kiusaamisen hoitaminen luo epävarmuutta opiskelijoiden keskuudessa.

3.3 Väkivallan ja aggressiivisen käyttäytymisen ehkäiseminen ja siihen puuttuminen

Jokaisella oppilaitoksessa opiskelevalla ja työskentelevällä on oikeus fyysiseen ja henkiseen koskemattomuuteen. Väkivaltainen ja aggressiivinen käytös on ehdottoman kiellettyä. Jokaisen henkilökunnan jäsenen velvollisuus on puuttua siihen välittömästi ja selvittää, tarvitaanko tilanteen hoitamiseksi viranomaisapua. Tilanteesta on ilmoitettava viipymättä koulutuspäällikölle. Väkivaltaisesti käyttäytyneet opiskelija ohjataan välittömästi tilanteen rauhoituttua keskustelemaan koulutuspäällikön kanssa ja tarpeen mukaan opiskeluhoillon tukitoimiin. Kampuksen rehtorille toimitetaan tieto tapahtuneesta.

Jos tilanne vaatii luokkahuoneesta, opetustilasta tai koulun tilaisuudesta poistamista, opetuksen epäämistä tai muita kurinpito-, ojentamis- ja turvaamistoimenpiteitä, noudatetaan toimissa [Menettelytapaohjetta oppilaiden ja opiskelijoiden kurinpitorangaistuksista, ojentamiskeinoista ja turvaamistoimenpiteistä](#).

Väkivaltaisen tai aggressiivisen käytöksen osallisille tarjotaan aina mahdollisuus opiskeluhoillon henkilöstön tapaamiseen. Osallisia kuullaan tapahtuneesta ja sen vaikutuksista.

3.4 Väkivalta-, kiusaamis- tai häirintätilanteen käsittely

Stadin ammattiopistossa väkivalta-, kiusaamis- tai häirintätilanteissa asia käsitellään välittömästi ja tapauksesta tiedotetaan koulutuspäälliköä. Tarvittavat tukitoimet toteutetaan tarvittaessa opiskeluhuollossa. Osapuolten kanssa keskustellaan ja heidän näkemyksensä kuullaan. Tapahtuneesta tiedotetaan alaikäisen opiskelijan huoltajalle. Ilmenneestä negatiivisesta käyttäytymisestä **koulutuspäällikkö** ohjaa ja puhuttelee opiskelijaa korjaamaan toimintaansa, sen mukaan, minkä tasoinen asia on kyseessä. Vakavimmissa tilanteissa kampuksen rehtori on mukana asian käsittelyssä ja tarvittaessa asia siirretään poliisille.

Asian selvittelyssä huomioidaan teon tekijän ja teon kohteena olevien yksilölliset tuen tarpeet, tarvittava hoito yhteistyössä opiskeluhuollon kanssa sekä jälkiseuranta pian tapahtuman jälkeen. Tällöin osapuolia kuullaan ja arvioidaan, onko kiusaaminen tai häirintä loppunut tai jatkunut.

Väkivallasta, kiusaamisesta tai häirinnästä ilmoittaa huoltajalle ensisijaisesti opettaja tai tilanteen yhteydessä sovittava oppilaitoksen henkilökuntaan kuuluva. Tarvittaessa oppilaitos toimii yhteistyössä sosiaalitoimen, nuorisotoimen, ehkäisevän nuorisotyön, poliisin ja päihdetyöntekijöiden sekä muiden viranomaisten kanssa.

Huolehditaan tukitoimet asianosaisille ja suunnitellaan paluu arkeen ja jatkossa vaadittavat tukitoimet. Uhka ja väkivaltatilanteissa tehtävä ilmoitus Työsuojelupakkiin. Jos tilanne vaatii luokkahuoneesta, opetustilasta tai koulun tilaisuudesta poistamista, opetuksen epäämistä tai muita kurinpito-, ojentamis- ja turvaamistoimenpiteitä, noudatetaan toimissa [Menettelytapaohjetta oppilaiden ja opiskelijoiden kurinpitorangaistuksista, ojentamiskeinoista ja turvaamistoimenpiteistä](#).

3.5 Kiusaaminen ja häirintä verkossa

Nettikiusaaminen on verkossa tapahtuvaa tarkoituksellista ja toistuvaa harmin aiheuttamista toiselle kännykän tai muiden elektronisten laitteiden avulla. Netissä tapahtuva kiusaaminen satuttaa ja on yhtä haitallista ja vakavaa kuin kasvokkain tapahtuva kiusaaminen.⁸

Nettikiusaaminen nähdään usein teknisenä ongelmana. Uusien sovellusten ajatellaan tuovan lisää oppilaiden välisistä suhteista riippumattomia ongelmia kouluun. Kuitenkin tutkimusten mukaan nettikiusaaminen on usein yhteydessä koulukiusaamiseen. Näin ollen kiusaamista ehkäiseviä keinoja sekä kiusaamisen puuttumisen menetelmiä tulee kehittää huomioimaan vuorovaikutus ja sen pulmat niin koulussa kuin netissäkin.

⁸ Lähde ja lisätietoja: https://www.mll.fi/ammattilaisille/kouluille-ja-oppilaitoksille/kiusaamisen-ehkaiseminen/nettikiusaamisen_ehkaiseminen/

Nettikiusaamista voi olla mm.

- Pilkkaavat tai uhkaavat viestit
- Juorujen tai henkilökohtaisten tietojen levittäminen
- Valokuvien manipulointi ja levittäminen
- Toisen nimellä esiintyminen
- Sulkeminen ryhmän tai keskustelun ulkopuolelle
- Salasanojen huijaaminen

Sosiaalisen median sovellukset muokkaavat yhteisöissä vuorovaikutusta monin tavoin. Nuorten mediamaailma uusiutuu jatkuvasti. On todettu, etteivät opiskelijat aina lähesty aikuisia nettikiusaamiskokemuksillaan, koska he eivät usko oppilaitoksilla olevan kykyä ymmärtää heitä tai keinoja puuttua kiusaamiseen. Netissä tapahtuva kiusaaminen on liitettävä kiinteäksi osaksi oppilaitoksen kiusaamisen vastaisen työn käytäntöjä ja prosesseja. Kiusaamisen ehkäisyn kannalta on tärkeää, että oppilaitoksissa käydään vuoropuhelua mediataidoista ja niiden tukemisen yhdistämisestä pedagogiikkaan.

Mitä tehdä verkkokiusaamisen ilmetessä?

- Tue kiusattua, älä syyllistä verkkonkäytöstä vaan kiitä, että hän kertoi asiasta sinulle.
- Kiusaamisviesteihin ei yleensä kannata vastata.
- Viesti kannattaa tallentaa mahdollisia jatkotoimenpiteitä varten (esim. ottamalla ruutukaappaus).
- Pohdi nuoren kanssa, miten vastaavia tilanteita voitaisiin välttää jatkossa.
- Jos kiusaaja ja kiusattu tuntevat toisensa, on hyvä tiedostaa, että usein löytyy myös aikuinen, joka tuntee heidät molemmat (opettaja, valmentaja jne.).
- Jos toiminta on palvelun sääntöjen vastaista, ota yhteys ylläpitoon.
- Jos epäilet, että toiminta on laitonta, ota yhteys poliisiin.

Opiskeluryhmillä on usein yhteisiä ryhmäviestintään tarkoitettuja ryhmiä, missä on opettajia mukana (esimerkiksi WhatsApp). Viestintäryhmän tarkoitus on syytä miettiä etukäteen ja sopia mihin viestintäryhmää käytetään.

4 Päihdeongelmien ennaltaehkäiseminen ja niihin puuttuminen

Päihdehuollon tavoite on ehkäistä ja vähentää päihteiden ongelmakäyttöä ja siihen liittyviä sosiaalisia ja terveydellisiä haittoja. Lisäksi tavoitteena on edistää päihteiden ongelmakäyttäjän ja hänen läheistensä toimintakykyä ja turvallisuutta. Päihteellä tarkoitetaan alkoholijuomaa tai muuta päihtymistarkoituksessa käytettävää ainetta.⁹

4.1 Ennaltaehkäisy

Laissa ehkäisevän päihdetyön järjestämisestä (2015/523) todetaan, että julkinen valta huolehtii alkoholin, tupakan, huumausaineiden ja muiden päihtymiseen käytettävien aineiden sekä rahapelaamisen aiheuttamien haittojen ehkäisystä yhteistyössä yleishyödyllisten yhteisöjen kanssa. Myös päihdehuoltolaissa (1986/41, 1-2 §) korostetaan ehkäisevän työn tärkeyttä.

Ehkäisevällä päihdetyöllä tarkoitetaan toimintaa, jolla vähennetään päihteiden käyttöä ja päihteiden käytöstä aiheutuvia terveydellisiä, sosiaalisia ja yhteiskunnallisia haittoja. Sen on perustuttava päihteiden käytön ja siitä aiheutuvien haittojen seurantaan, käytettävissä olevaan tieteelliseen näyttöön ja hyviin käytäntöihin.

Opiskelijan opiskelukyvyyn ja päihteettömän elämäntavan tuki on tärkeä asia koko Stadin ammatti- ja aikuisopiston henkilöstölle ja jokainen oppilaitosyhteisön jäsen on velvollinen noudattamaan koulun järjestyssääntöjä. Ryhmänohjaaja tutustuu opiskelijoidensa kanssa Stadin ammatti- ja aikuisopiston järjestyssääntöihin ja toimipaikan päihdetoimintamalliin opintojen alkuvaiheessa ja tarvittaessa myöhemmin uudelleen. Opettajat ja toimipaikan hyvinvointiryhmä yhteistyössä koko henkilöstön kanssa suunnittelevat ja vastaavat ennaltaehkäisevän päihdetyön toteutuksesta. Yhteistyö kodin ja koulun välillä on ensiarvoisen tärkeää. Oppilaitos tekee tiivistä yhteistyötä myös muiden yhteistyötahojen (mm. päihdepoliklinikka, Nuorisoasema, Klaari ja Ehyt ry) kanssa.

Opiskelijoita tuetaan päihteettömään elämäntapaan järjestämällä oppilaitoksessa erilaisia teematapahtumia, keskustelemalla asiasta terveystiedon tunneilla, opiskeluun sitouttamalla, opiskeluhuollon palveluilla sekä kodin ja oppilaitoksen välisellä yhteistyöllä. Päihteettömyyttä edistetään koko henkilöstön tuella hyödyntäen THL:n kyselyjä ja yhteistyötä eri verkostojen kanssa.

⁹ Päihdehuoltolaki 1986/41, 1-2 §

4.2 Päihdeongelmiin puuttuminen

[Oppilaitoksen järjestyssääntöjen mukaan](#) päihteiden hallussapito, käyttö ja päihteiden vaikutuksen alaisena esiintyminen oppilaitoksen alueella ja oppilaitoksen järjestämissä tilaisuuksissa ja työssäoppimispaikoilla on kiellettyä. Päihteiden käyttöön puututaan aina ja lisäksi huomioidaan SORA-säädösten vaatimukset.

SORA-säädöksissä todetaan seuraavasti:

Huumausainetestiin velvoittamisen edellytyksenä on, että kaikki seuraavat kolme edellytystä täyttyvät:

1. Huumausainetestiä koskevan todistuksen esittämisen edellytyksenä on, että koulutuksen järjestäjällä on perusteltu aihe epäillä, että opiskelija toimii huumausaineiden vaikutuksen alaisena opintoihin liittyvissä käytännön tehtävissä tai työssäoppimisessa tai että opiskelija on riippuvainen huumeista. Perusteltu epäily voi perustua esimerkiksi opettajan, työpaikkaohjaajan tai harjoittelun ohjaajan havaintoihin opiskelijan käyttäytymisestä tai muilta saatuun palautteeseen, jota voidaan pitää luotettavana (usean henkilön havainto).
2. Lisäksi edellytetään, että testaaminen on välttämätöntä, jotta opiskelijan toimintakyky voidaan selvittää, ja että opiskelija toimii tehtävissä, jotka edellyttävät erityistä tarkkuutta, luotettavuutta, itsenäistä harkintakykyä tai hyvää reagointikykyä.
3. Edellä mainittujen seikkojen lisäksi edellytetään, että kyseisissä tehtävissä toimiminen huumeiden vaikutuksen alaisena tai huumeista riippuvaisena vaikuttaa jollakin seuraavista tavoista:
 - Opiskelijan toiminta huumeiden vaikutuksen alaisena tai niistä riippuvaisena vaarantaa vakavasti opiskelijan itsensä tai toisen henkeä tai terveyttä. Näin on, jos opiskelija käyttää opintoihin liittyvissä käytännön tehtävissä huolellisuutta vaativia tai väärin käytettyinä vaara-aiheuttavia koneita, laitteita tai työkaluja tai vastaa esimerkiksi lääkkeiden annostelusta tai potilaiden hoidosta.
 - Opiskelija vaarantaa toiminnallaan opintoihin liittyvissä käytännön tehtävissä vakavasti liikenteen turvallisuutta. Liikenteen turvallisuus voi vaarantua esimerkiksi, jos opiskelija ohjaa opintoihin liittyen ajoneuvoa huumeiden vaikutuksen alaisena tai niistä riippuvaisena. Liikenteen turvallisuus kattaa myös ilmailualan ja merenkulkualan turvallisuuden.
 - Opiskelija vaarantaa toiminnallaan vakavasti salassapitosäännöksiin suojattujen tietojen suojaa tai eheyttä, esimerkiksi henkilö-, potilas- tai pankkitietoja.
 - Opiskelija lisää toiminnallaan merkittävästi koulutuksen järjestäjän tai työssäoppimispaikantyyöntantajan hallussa olevien huumaus- tai lääkeaineiden laittoman kaupan, hallussapidon, käytön tai leviämisen riskiä.

SORA-säädöksissä mainitaan lisäksi, että kaikkien koulutusalojen tutkinnoissa opiskelija voidaan velvoittaa esittämään huumausainetestistä koskeva todistus, kun edellä mainitut sitä koskevat edellytykset täyttyvät.

4.3 Puuttumisen malli

Opiskelijan mahdollinen päihteiden käyttö otetaan puheeksi välittömästi.

Opettajalla tai muulla henkilökuntaan kuuluvalla, joka epäilee opiskelijan olevan päihtynyt, on velvollisuus puuttua asiaan. Perusteena epäilylle voi olla opiskelijan käyttäytyminen tai työturvallisuuden vaarantuminen. Asiaan puuttumista varten opettaja tai muu henkilökuntaan kuuluva hakee itselleen työparin toisesta henkilökuntaan kuuluvasta. Työpari ottaa asian puheeksi opiskelijan kanssa ja toteaa työturvallisuustekijät. Työpari arvioi samalla opiskelijan kykyä osallistua opiskeluun sillä hetkellä. Tarvittaessa työpari konsultoi opiskeluhuoltohenkilöstöä (terveydenhoitaja tai kuraattori). Lisäksi asiasta ilmoitetaan kouluspäällikölle.

Opiskelijan kanssa sovitaan välittömistä toimista ja yhteisestä neuvotteluajankohdasta asian jatkoselvittelyä varten. Mikäli opiskelijan päihtymys estää ajankohdan sopimisen, sovitaan se mahdollisimman pian. Alaikäisen opiskelijan huoltajaan otetaan yhteyttä ja asiasta tehdään lastensuojeluilmoitus. Kouluspäällikkö päättää lopullisesti siitä, voiko opiskelija jatkaa koulussa oloaan kyseisenä päivänä ja seuraavina kolmena päivänä.

Mikäli opiskelija **on selkeästi päihtyneenä** opiskeluun liittyvissä tilanteissa, opiskelijan opiskelu evätään loppupäiväksi ja/tai enintään kolmen päivän ajaksi, jos tilanteen turvaaminen niin vaatii. Alaikäisen opiskelijan kohdalla kutsutaan huoltaja paikalle ja otetaan yhteys lastensuojeluun. Vahvasti päihtynyt voi tarvita välitöntä valvontaa ja seurantaa ja silloin hänet on ohjattava päivystyksenä hoitoon. Jos opiskelija tarvitsee välitöntä hoitoa, soimitaan yleiseen hätänumeroon **112**.

Opiskelijan poistamisessa oppilaitoksen tiloista sovelletaan [Menettelytapaohjetta oppilaiden ja opiskelijoiden kurinpitorangeistuksista, ojentamiskeinoista ja turvaamistoimenpiteistä](#).

Työparin tulee dokumentoida tapahtunut kokonaisuudessaan kirjallisesti ja toimittaa tiedot kouluspäällikölle asian jatkoselvittelyä varten.

Tilanteen jatkoselvittelyssä käydään tapahtunut läpi ja ilmoitetaan kurinpidolliset toimenpiteet. Opiskelijalta kysytään päihteiden käytöstä. Opiskelijan myöntäessä päihteidenkäytön hänet ohjataan asianmukaisesti kunnan päihdehoitoon. Opiskelijan kiistäessä päihteidenkäytön, kouluspäällikkö velvoittaa hänet tutkimukseen huumausaineen vaikutuksen alaisuudesta. Opiskelijalle varataan aika lääkärikeskus Aava Kampin toimipisteestä ja kouluspäällikkö täyttää opiskelijan kanssa kaavakkeen. Opiskelijan on toimitettava lääkärikeskus Aavassa tulkittu huumeseulan vastaus suljetussa kirjekuoressa kouluspäällikölle kohtuullisessa ajassa, jonka kouluspäällikkö määrittää.

4.4 Akuutti päihdetilanne

Akuutti päihdetilanne kuvataan liitteessä 4.

1. Opettaja tai joku muu oppilaitoksessa epäilee opiskelijan olevan päihtynyt. Epäilyn perusteena on opiskelijan käytös tai työturvallisuuden vaarantuminen. Asian havainnut pyytää työparikseen toisen henkilökuntaan kuuluvan. Tarvittaessa konsultoidaan opiskeluhuoltohenkilöstöä. Ilmoitus lähiesimiehelle.
2. Työpari ottaa asian puheeksi opiskelijan kanssa ja samalla he [arvioivat opiskelijan kykyä osallistua opiskeluun sillä hetkellä](#).
3. Turvaamistoimet (koulupäivän keskeytys, koulutuspäällikkö määrää poissaolon 1–3 päiväksi). Työssäoppimispaikalla työpaikkaohjaajalla on valtuudet poistaa opiskelija paikalta. Työpaikkaohjaaja tiedottaa asiasta oppilaitosta.
4. Työpari tai työssäoppimispaikasta tiedon saanut opettaja sopii opiskelijan kanssa tilanteen jatkoselvittelystä: aika, paikka ja tapaamisen osallistujat (opiskelija, koulutuspäällikkö ja työpari/opettaja). Työpari kirjaa tapahtuneen ylös: ajankohta ja tehdyt havainnot. Alle 18-vuotiaasta tehdään [lastensuojeluilmoitus](#) ja ilmoitetaan huoltajille.
5. Jatkotapaamisessa käydään tilanne läpi ja ilmoitetaan kurinpidolliset toimenpiteet. Kysytään opiskelijan päihteidenkäytöstä.

Opiskelija myöntää päihteidenkäytön**Opiskelija ei myönnä päihteidenkäyttöä**

Opiskelijan hoitoonohjaus.	Koulutuspäällikkö velvoittaa testiin. Alle 18-vuotiaalta tarvitaan huoltajan suostumus.
Työ- ja opiskelukyvyyn selvittäminen. Myös silloin, kun kyseessä on lääkärin määräämä lääkitys, joka vaikuttaa toimintakykyyn.	Opiskelijan suostuessa testiin → kts. erillinen ohje.
Yhteys opiskeluhuoltoon ja tarvittavat tukitoimet (th + kur + psy)	Opiskelija ei suostu testiin: kirjallinen varoitus ja toistuesssa määräaikainen oppilaitoksesta erottaminen.
SORA-ALALLA ON HARKITTAVA, ONKO PÄIHDEONGELMA ESTE OPINTOJEN JATKAMISELLE	

Ota yhteys poliisiin 112 aina seuraavissa tilanteissa:

- Opiskelija on vahvasti päihtynyt, käyttäytyy uhkaavasti.
- Opiskelijan päihtymys vaarantaa hänen itsensä tai muiden turvallisuuden.
- Opiskelija uhkaa lähteä ajamaan moottoriajoneuvolla.
- Opiskelijalla on hallussaan huumeita, käyttää niitä oppilaitoksen alueella.
- Opiskelija myy huumeita oppilaitoksen alueella.
- Opiskelija kieltäytyy poistumasta oppilaitoksen alueelta.

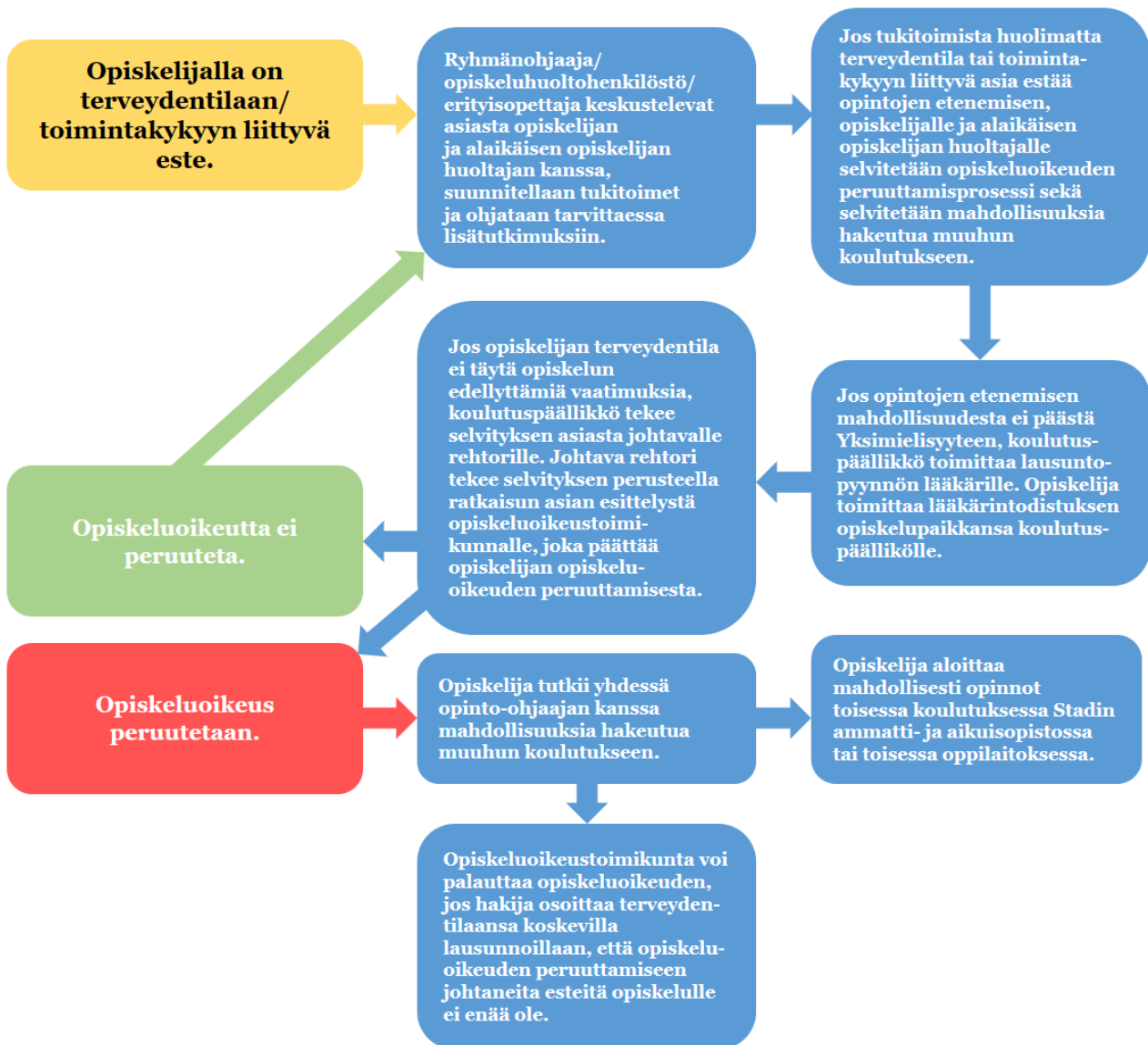
Muista dokumentoida tapahtumaketju kokonaisuudessaan. Kirjaa ylös paperille tapahtumat ja toimita kirjauksesi koulun johdolle.

Turvaamistoimet:

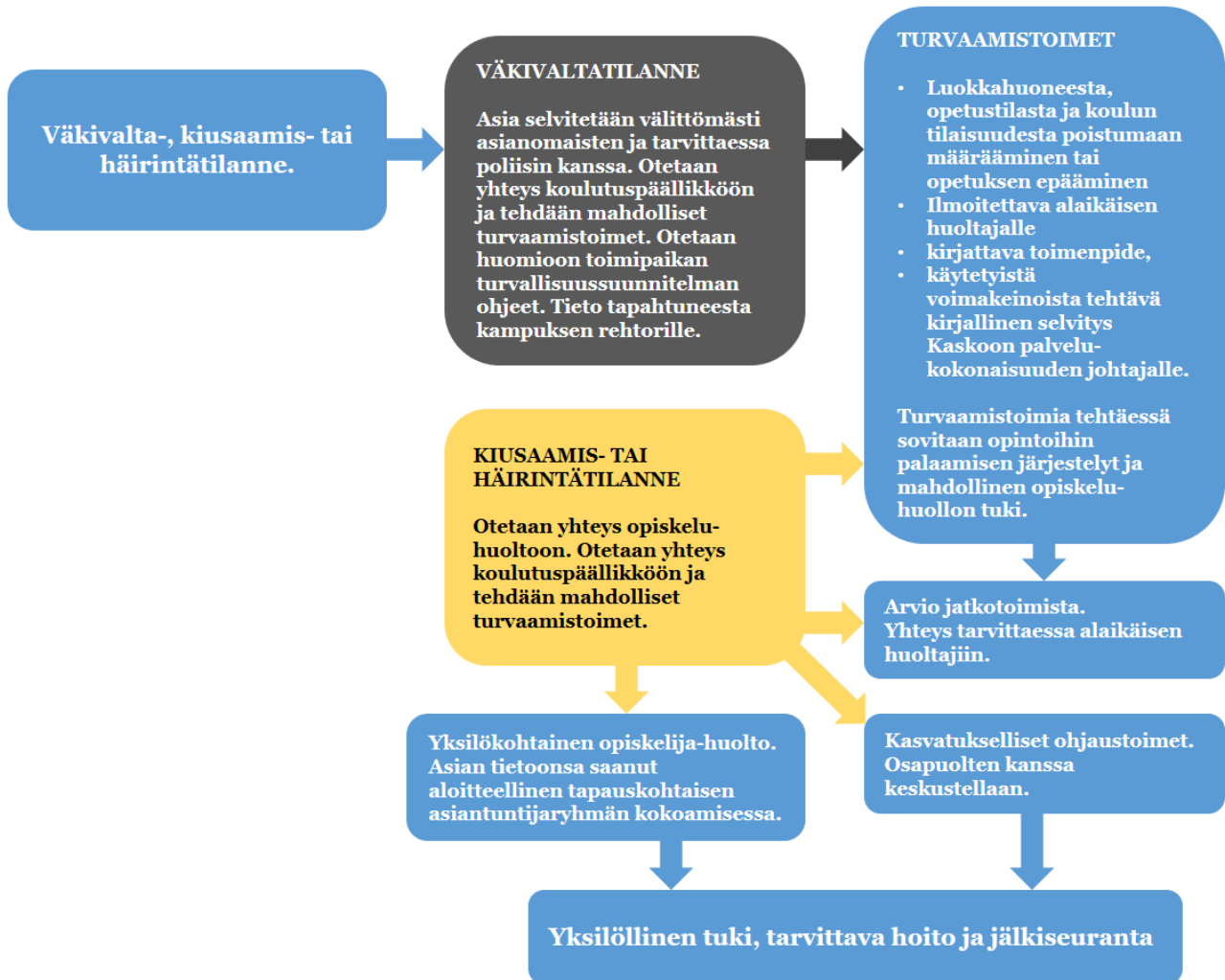
- Ilmoitus huoltajille (jos alle 18-vuotias) ja oppilaitoksen johdolle.
- Määritellään jatkotoimenpiteet ja mahdolliset kurinpitotoimet.
- Esitys opiskeluoikeustoimikunnalle opiskeluoikeuden epäämisestä testitodistuksen esittämiseen asti.
- Opiskelija toimittaa testituloksen kirjallisena koulutuspäällikölle, koulutuspäällikön määrittelemän ajan kuluessa.

SORA-alalla on harkittava, onko päihderiippuvuus este opintojen jatkumiselle.

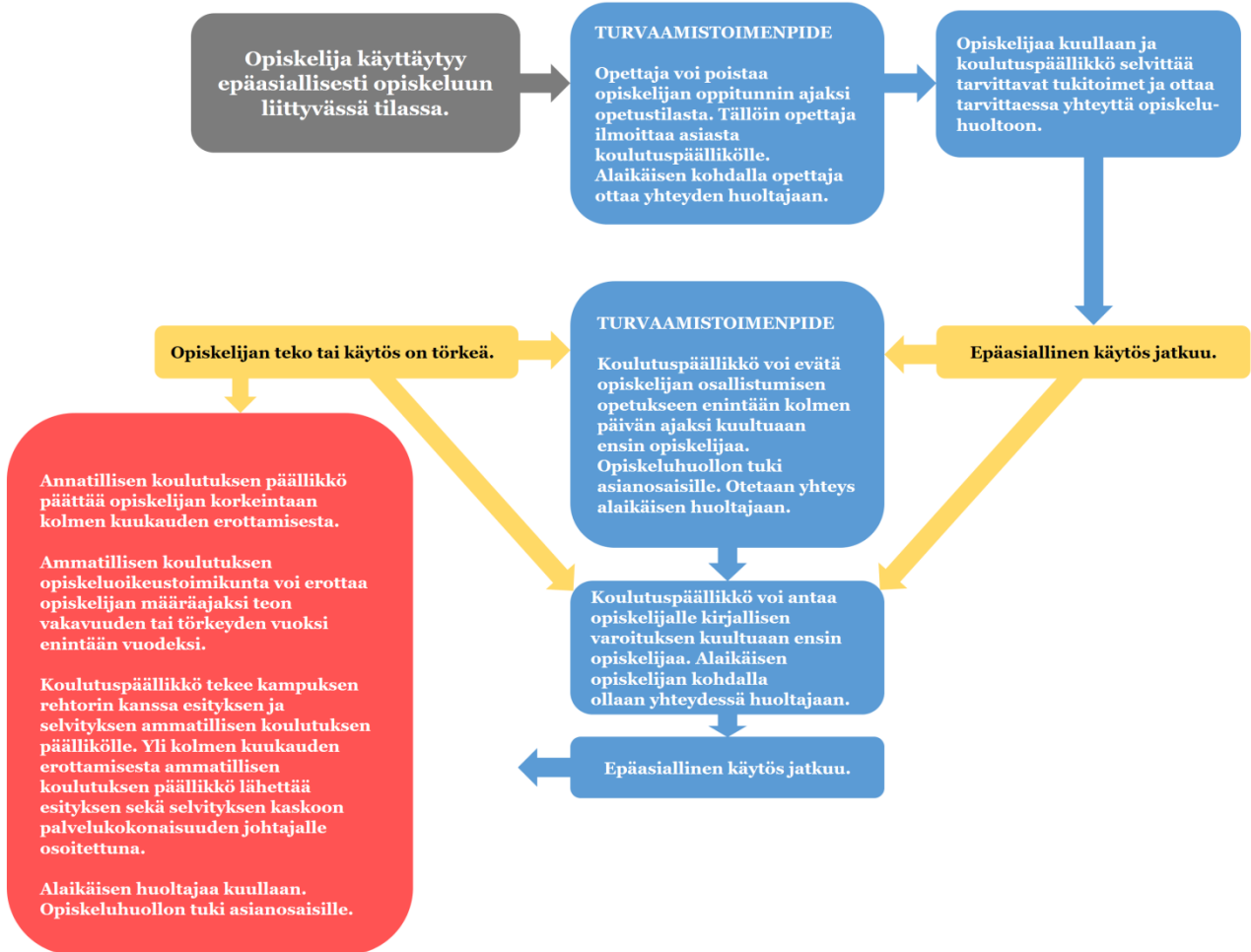
Liite 1: Opiskeluoikeuden peruuttaminen ja palauttaminen

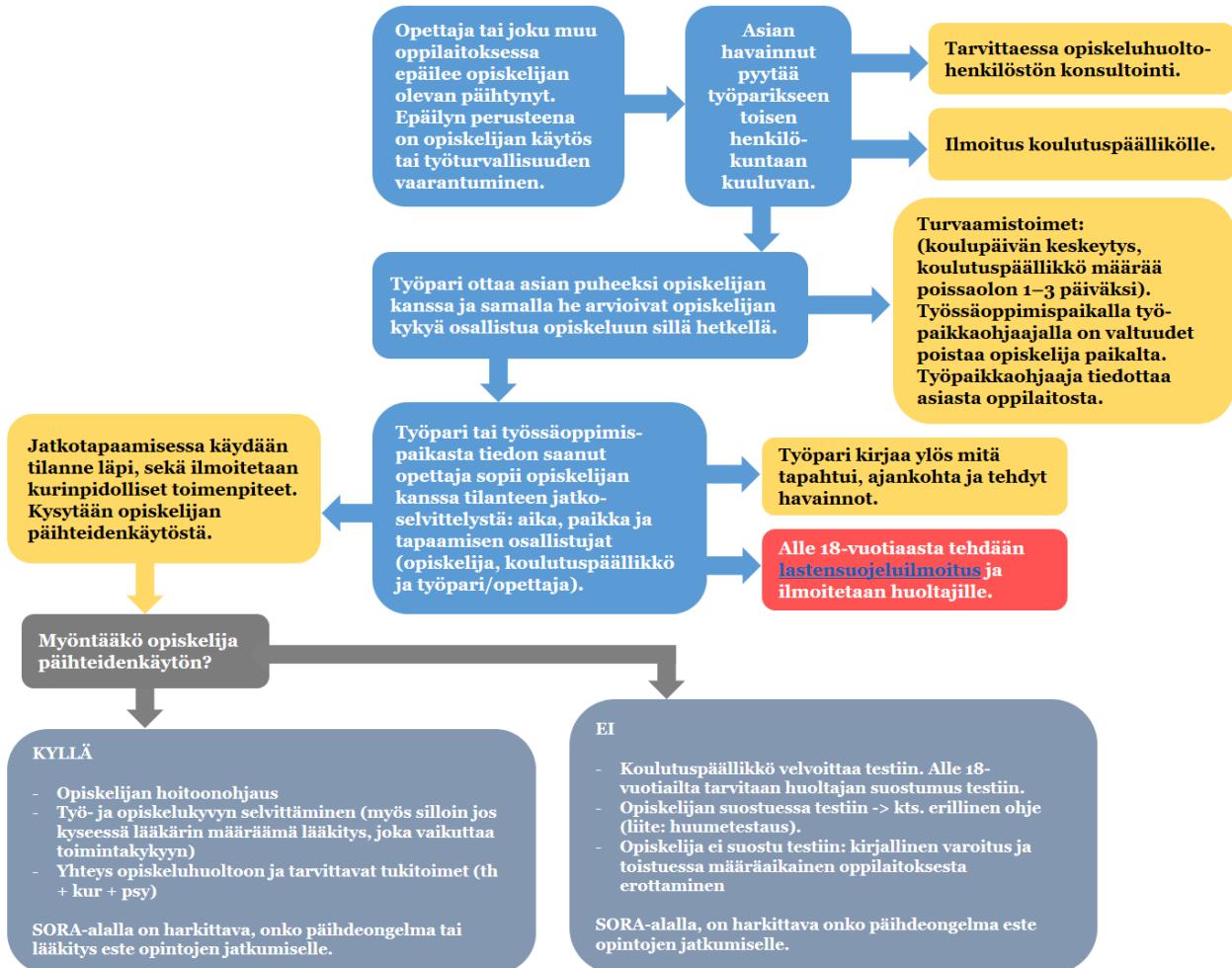
Liite 2: Väkivalta-, kiusaamis- tai häirintätilanne

Liite 3: Kurinpitomenettely

Liite 4: Akuutti päihdetilanne

Liite 5: Opiskeluterveydenhuollon ohjeistus

17.10.2018 EH, TL, SH,HS,SK

Opiskeluterveydenhuollon tehtävä epäiltäessä opiskelijan päihteiden käyttöä toisella asteella (lukiossa ja ammatillisessa oppilaitoksessa).

Oppilaitos valvoo järjestyssääntöjensä mukaisesti turvallisuutta oppilaitoksessa. Päihdyttävän aineen vaikutuksen alaisena oleva opiskelija muodostaa turvallisuusriskin itselleen ja muille. Koulun ja oppilaitoksen on ensisijaisesti huolehdittava turvallisesta opiskeluympäristöstä. Jokaisessa oppilaitoksessa tulee olla toimintaohjeet, joiden mukaan toimitaan, mikäli opiskelijan epäillään olevan päihdyttävän aineen vaikutuksen alaisena. Ammatillisten oppilaitosten opiskelijoita koskee sora-lainsäädäntö, jonka puitteissa oppilaitoksella on myös valvonnallista vastuuta.

Terveydenhuollon tehtävä: opiskelijan hoidontarpeen arviointi sekä tarvittaessa hoitoon ohjaus.

Mikäli opiskelijalla epäillään päihdeongelmaa, oppilaitoksessa tulee aina käynnistää opiskeluhoollollinen työ (yksilön tukeminen opiskeluhoollossa). Ohjataan opiskelija myös sosiaalipalvelujen piiriin.

Opiskeluterveydenhuollossa tehtävä päihdeselvittely

Kyseessä on kokonaisvaltainen opiskelijan hyvinvoinnin ja tuentarpeen selvittely.

Tarvittaessa huumausainetestiä voidaan käyttää diagnoosin ja erotusdiagnoosin tekemiseen. Konsultoi tarvittaessa työparia. Testaus on käyttökelpoinen hoidon onnistumisen seuraamisessa.

Opiskeluterveydenhuollossa käytettävä testi on virtsan huumeseula, U -Huum-0 (4221). Kyseisen tutkimus otetaan valvotusti, mikä on mahdollista tietyissä HUSLAB:in toimipisteissä. Ajankohtaiset tiedot löytyvät HUSLAB sivuilta: <http://www.hus.fi/sairaanhoito/laboratoriot/nayteenottoapaikat/Sivut/default.aspx>. Samoilta sivuilta tulostetaan ajankohtaiset ohjeet testauksesta opiskelijalle ja alaikäisen osalta myös huoltajalle:

http://huslab.fi/ohjekirjan_liitteet/potilasohjeet/ohje_valvottuun_virtsanaytteenottoon_huumetestaustavarten_tulevalle.pdf

Tiedonkulku testauksesta alaikäisen huoltajalle on varmistettava. Lastensuojeluilmoituksen tarve arvioidaan.

Huumetestin tulokinnassa tulee muistaa, että huumeiden satunnainen käyttö ei näy testissä kuin hyvin lyhyen ajan, eikä testi kata kaikkia huumausaineita. Pääsääntöisesti testaus on vapaaehtoinen.

Opiskeluterveydenhuollon terveydenhoitaja ja/tai lääkäri haastattelevat nuorta kokonaisvaltaisesti hänen elämäntilanteensa, hyvinvointinsa ja tuentarpeensa arvioimiseksi. Tarvittaessa tehdään ohjaus nuorisotasemalle tai lähete nuorisopsykiatrian poliklinikalle.

Oppilaitoksen sora-lainsäädännön mukaiset tehtävät ammatillisessa koulutuksessa

Sora-säädökset ja -määräykset käsittelevät ammatillisessa koulutuksessa opiskeluun soveltumattomuuteen liittyviä ratkaisuja. Tavoitteena on mm. antaa koulutuksen järjestäjille riittävästi perusteita opiskelijaksi ottamista koskevaa päätöksentekoa varten sekä parantaa koulutuksen ja sen jälkeisen työelämän turvallisuutta.

Mahdollinen valvonnallinen huume-testaus ammatillisissa oppilaitoksissa on oppilaitoksen vastuulla ja sen toteutuminen on ohjeistettu sora-lainsäädännössä. Valvonnallinen testaus toteutetaan oppilaitoksessa sovitulla tavalla.

Jos käynnistetään sora-lain mukaisia selvityksiä, oppilaitoksen tehtävänä on käynnistää samalla opiskeluhuollollinen työ (yksilön tukeminen opiskeluhuollossa).

Lisätietoa:

[Suositus terveydenhoidollisesta huume-testauksesta - Asianmukaiset menettelytavat sosiaali- ja terveydenhuollon toimintayksiköille](#)

Muut liitteet: säännöt, ohjeet, lomakkeet

Huumetestaus

Toimintaohje (2017):

Jos opiskelija on motivoitunut päihdehoitoon, ohjataan hänet ensisijaisesti kaupungin omiin hoitopaikkoihin nuorisoasemalle tai päihdepoliklinikalle.

Muussa tapauksessa testaus tehdään lääkärikeskus AAVA KAMPISSA p. 010 380 3838.

Testaus tulee tehdä kohtuullisessa ajassa, jonka määrittää oppilaitos.

- Koulutuspäällikkö velvoittaa tutkimuksiin huumausaineen vaikutuksen alaisuudesta kaavakkeella. Testin vastaukset tulkitaan valmiiksi Aavassa, ja opiskelija toimittaa kirjallisen tulkitun vastauksen koulutuspäällikölle. Vastaus on toimitettava kohtuullisessa ajassa, jonka koulutuspäällikkö määrittää.
- Opiskelijalle varataan aika lääkäriasemalta 8 – 15 välillä. Aika varataan yhdessä opiskelijan kanssa tai opiskelija varaa itse ajan. Lomakkeessa on oppilaitoksen laskutusosoite. Opiskelijalle annetaan kirjallinen ohjeistus.
- Opiskelijan henkilöllisyys varmistetaan lomaketta täytettäessä ja henkilötodistus pitää esittää näytteenotossa Aavassa.
- Näytteenotossa opiskelija kirjoittaa suostumuksensa testiin.
- Jos opiskelijalla on voimassa oleva hoitosuhde päihdehuoltoon, voi koulutuspäällikkö pyytää ao. lomakkeella seuloja myös sieltä.

Kurinpitoasiat

Opiskelijoiden kurinpitorangaistuksissa, ojentamiskeinoissa ja turvaamistoimenpiteissä noudatetaan [Menettelytapaohjetta oppilaiden ja opiskelijoiden kurinpitorangaistuksista, ojentamiskeinoista ja turvaamistoimenpiteistä](#).

Edellä mainittujen keinojen käytön sekä kaikkien tämän ohjeistuksen alaan liittyvissä asioissa opiskelijaa ei saa jättää yksin ongelmiansa kanssa, vaan hänelle tulee aina tarjota opiskeluhuollon palveluita Oppilas- ja opiskelijahuoltolain mukaisesti.

Laki ammatillisesta koulutuksesta 21.8.1998/630 35 §:

”Opiskelijalle voidaan antaa kirjallinen varoitus, jos hän

1. häiritsee opetusta;
2. käyttäytyy väkivaltaisesti tai uhkaavasti;
3. menettelee vilpillisesti tai muuten rikkoo oppilaitoksen järjestystä;
4. kieltäytyy 34 a §:ssä tarkoitetun huumausainetestiä koskevan todistuksen esittämisestä; taikka
5. on 34 a §:ssä tarkoitetun selvityksen perusteella käyttänyt huumausaineita muuhun kuin lääkinnällisiin tarkoituksiin siten, että hänen toimintakykynsä on heikentynyt.”

Ammatillisessa koulutuksessa opetusta häiritsevä, väkivaltaisesti tai uhkaavasti käyttäytyvä tai toisen henkeä tai terveyttä vaarantava opiskelija voidaan määrätä poistumaan jäljellä olevan oppitunnin ajaksi luokkahuoneesta tai muusta tilasta, jossa opetusta annetaan, taikka oppilaitoksen järjestämästä tilaisuudesta. Hallituksen esityksen (164/2010) mukaan tämä koskee myös työssä oppimisjaksoja.

Jos opiskelija kieltäytyy ammatillisesta koulutuksesta annetun lain 32 a §:n 1 momentissa tarkoitettuista terveydentilan toteamiseksi suoritettavista tarkastuksista ja tutkimuksista, voidaan häneltä pidättää oikeus opiskeluun siihen asti, kunnes hän suostuu tarvittaviin tarkastuksiin ja tutkimuksiin. Opiskelijalta voidaan myös pidättää oikeus opiskeluun, jos hän kieltäytyy rikosrekisteriotteen nähtäväksi antamisesta (32 a §:n 4 momentti) siihen asti, kun hän suostuu toimittamaan rikosrekisteriotteen nähtäväksi. Opiskeluoikeuden pidättämisestä päättää opiskeluoikeustoimikunta. Esityksen opiskeluoikeuden pidättämisestä tekee koulutuspäällikkö.

Opiskelijan osallistuminen opetukseen voidaan evätä enintään kolmen työpäivän ajaksi, jos on olemassa vaara, että toisen opiskelijan tai oppilaitoksessa tai muussa opetustilassa työskentelevän henkilönturvallisuus kärsii opiskelijan väkivaltaisen tai uhkaavan käyttäytymisen vuoksi tai opetus tai siihen liittyvä toiminta vaikeutuu kohtuuttomasti opiskelijan häiritsevän käyttäytymisen vuoksi.

OPISKELIJA VELVOITETTU ESITTÄMÄÄN
HUUMAUSAINETESTIÄ KOSKEVA TODISTUS

Koulutuksen järjestäjän edustaja voi velvoittaa opiskelijan esittämään huumausainetestiä koskevan todistuksen. Perustuen lakiin ammatillisesta koulutuksesta (531/2017, 84 §) ja työterveyshuoltolakiin (1380/2001, 19 §)

Opiskelijan nimi	Henkilötunnus	
Opiskelijalla kuvallinen henkilöllisyystodistus ☐ Kyllä ☐ Ei*)		
Perustelu vaatimukselle esittää huumausainetestiä koskeva todistus ☐ Epäily huumausaineiden vaikutuksen alaisena olemisesta ☐ Epäily huumeriippuvuudesta		
Päihtymysepäily (paikka, päivämäärä ja kellonaika)		
Päihtymystilan arvioijan (oppilaitoksen, työpaikan tai muun oppimisympäristön edustajan) allekirjoitus ja nimenselvennys	Puhelinnumero	
Paikka	Pvm	Allekirjoitus Nimenselvennys
Opiskelija on ohjattu testaukseen seuraavista tehtävistä		
Haluttu tutkimus		
☐ Huumaisaineen vaikutuksen alaisuuden tutkiminen Veren laaja huumaus- ja lääkeaineseulonta (B-HuumL-O)	☐ Huumausaineriippuvuuden tutkiminen Virtsan laaja huumaus- ja lääkeaineseulonta (U-HuumL-O, 1872) Veren laaja huumaus- ja lääkeaineseulonta (B-HuumL-O)	
Opiskelijan on esitettävä huumausainetestiä koskeva todistus viimeistään (koulutuksen järjestäjän edustaja täyttää)		
Opiskelija on ohjattu terveydenhuoltoon huumausainetestausta varten Kellonaika ja päivämäärä Terveydenhuollon yksikön nimi		
Mahdollisen saattajan nimi		
Huumausainetestaustodistuksen esittämiseen velvoittaneen koulutuksen järjestäjän edustajan yhteystiedot (nimi, puhelinnumero)		
Paikka	Pvm	Allekirjoitus Nimenselvennys

*) Mikäli opiskelijalla ei ole kuvallista henkilöllisyystodistusta, on opiskelijalla oltava testaustilanteessa mukana koulutuksen järjestäjän, koulun/ oppilaitoksen, työpaikan tai muu oppimisympäristön edustaja, joka voi luotettavasti todistaa opiskelijan henkilöllisyyden.

Laskutustiedot

Verkkolaskuosoite (Ensisijainen laskutustapa) 003702012566148 Operaattori: BasWare Oyj Välittäjän tunnus: BAWCFI22 Verkkolaskuja voi lähettää ilmaiseksi osoitteessa http://bsp.basware.com	Laskutusosoite Helsingin kaupunki Kasvatus ja koulutus Lukio- ja ammatillinen koulutus ja vapaa sivistystyö Ostolaskut PL 53347 00099 Helsingin kaupunki
---	---

Laki ammatillisesta koulutuksesta**84 §****Huumausainetestaus**

Koulutuksen järjestäjä voi velvoittaa opiskelijan esittämään huumausainetestistä koskevan todistuksen, jos on perusteltua aihetta epäillä, että opiskelija on huumausaineiden vaikutuksen alaisena koulutukseen kuuluvissa käytännön tehtävissä oppilaitoksessa, työpaikalla tai muussa oppimisympäristössä tai että opiskelijalla on riippuvuus huumeista. Edellytyksenä on lisäksi, että testaaminen on välttämätöntä opiskelijan toimintakyvyn selvittämiseksi ja opiskelija toimii sellaisissa tehtävissä, jotka edellyttävät erityistä tarkkuutta, luotettavuutta, itsenäistä harkintakykyä tai hyvää reagoitukykyä ja jossa huumeiden vaikutuksen alaisena tai huumeista riippuvaisena toimiminen:

- 1) vakavasti vaarantaa opiskelijan itsensä tai toisen henkeä tai terveyttä;
- 2) vakavasti vaarantaa liikenteen turvallisuutta;
- 3) vakavasti vaarantaa salassapitosäännöksiin suojattujen tietojen suojausta tai eheyttä; tai
- 4) merkittävästi lisää koulutuksen järjestäjän, 70 §:ssä tarkoitetun työnantajan tai 71 §:ssä tarkoitetun koulutus sopimustyöpaikan tarjoajan hallussa olevien huumausainelain (373/2008) 3 §:n 1 momentin 5 kohdassa tarkoitettujen aineiden laittoman kaupan ja leviämisen riskiä.

Huumausainetestistä koskevalla todistuksella tarkoitetaan koulutuksen järjestäjän osoittaman laillistetun terveydenhuollon ammattihenkilön antamaa todistusta, josta ilmenee, että opiskelijalle on tehty testi huumausainelain 3 §:n 1 momentin 5 kohdassa tarkoitetun huumausaineen käytön selvittämiseksi, sekä testin perusteella laadittu selvitys siitä, onko opiskelija käyttänyt huumausaineita muihin kuin lääkinällisiin tarkoituksiin siten, että hänen toimintakykynsä on heikentynyt. Todistus on esitettävä koulutuksen järjestäjän määräämässä kohtuullisessa ajassa. Huumausainetestistä koskevan todistuksen vaatimisesta on ilmoitettava opiskelijan huoltajalle.

Koulutuksen järjestäjän tulee yhteistyössä opiskelijahuollon toimijoiden kanssa laatia kirjalliset toimintaohjeet opiskelijoiden päihteiden käytön ehkäisemiseksi ja päihdeongelmiin puuttumiseksi.

Koulutuksen järjestäjä vastaa tässä pykälässä tarkoitetusta huumausainetestistä koskevasta todistuksesta aiheutuvista kustannuksista. Opiskelijalle tehtävään huumausainetestaukseen sovelletaan muutoin, mitä työterveyshuoltolain (1383/2001) 19 §:ssä säädetään työntekijän testauksesta.

*) Mikäli opiskelijalla ei ole kuvallista henkilöllisyystodistusta, on opiskelijalla oltava testaustilanteessa mukana koulutuksen järjestäjän, koulun/ oppilaitoksen, työpaikan tai muu oppimisympäristön edustaja, joka voi luotettavasti todistaa opiskelijan henkilöllisyyden.